

До
Научното жури
При ЮЗУ „Неофит Рилски”
Благоевград

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Райна Московска Койчева,
ЮФ на УНСС, гр. София,

определена със заповед № 622 от 28.02.2018 г. на Ректора на ЮЗУ за член на
научното жури за присъждане на образователна и научна степен „доктор”
на Жанета Христова Петкова,
по научно направление 3.6 „Право”,
научна специалност 05.05.10 „Трудово право и общественно осигуряване”
въз основа на дисертационен труд на тема „Социално осигуряване на
самоосигуряващите се лица”

Уважаеми колеги,

Предоставям на вашето внимание становището ми относно
представения дисертационен труд на докторант Жанета Христова.

I. Научни достойнства на представения дисертационен труд:

На първо място следва да се отбележат *актуалността на предмета на изследване и научна новост на труда.*

Дисертационният труд на докторант Жанета Христова се отличава с *актуалност на предмета*, поради това, че в условията на свободна пазарна икономика все повече лица придобиват доходи за своята издръжка, осъществявайки независима трудова дейност и тази категория лица ще бъдат масово явление в близко бъдеще, тъй като държавата все повече насърчава

свободната стопанска инициатива на гражданите като активна политика за преодоляване на безработицата. От друга страна, в нашата литература липсва цялостно теоретично изследване върху социалното осигуряване на самоосигуряващите се лица, което обуславя *научната новост* на дисертационния труд.

На следващо място смятам, че дисертационният труд е *добре структуриран*. Глава I е посветена на понятието за самоосигуряващо се лице, глава II – на правната уредба на социалното осигуряване на самоосигуряващите се лица, включително нейното историческо развитие, глава III разглежда осигурителното правоотношение между самоосигуряващото се лице и осигурителния орган с неговите страни, обект, възникване, изменение, прекратяване и преустановяване, а глава IV е посветена на съдържанието на това правоотношение, като са разгледани подробно правата и задълженията на страните, което придава на дисертационния труд не само теоретична стойност, но и голямо практическо значение.

Не може да не направи впечатление на читателя *добротѣ познаване на осигурителноправната материя*, и дори бих казала – *на философията на осигурителното право*, което проличава във формулирането и аргументирането на авторовите тези. Очевидно докторантурата по философия на Жанета Христова е помогнала за придобиването на този по-широк поглед върху осигурителноправната проблематика.

Заслужава специално отбелязване *стегнатото, стройно и ясно изложение*, както и *добрият юридически език и стил* на докторант Жанета Христова. Разсъжденията ѝ са ясни, логични и подкрепени с изследваната от нея литература и съдебна практика, а полемиката с авторите, чиито становища докторантката не приема, е коректна и уважителна.

Най-важните достойнства на труда според мен са *задълбоченият философско-правен анализ на определени правни понятия, уменията на авторката да анализира правната норма в светлината на нейната*

социална функция, формулирането на доктринални дефиниции, умелото използване на историческия и сравнителноправния метод на изследване, както и *предложенията de lege ferenda* за усъвършенстване на националното осигурително законодателство с оглед адаптирането на социалната закрила към спецификите на трудова дейност на самостоятелно заетите лица.

Тук бих искала специално да акцентирам върху две неща – на първо място, в дисертационния труд ясно личи умението на авторката да анализира правната норма, да я подлага на тълкуване, като търси нейното съдържание и вижда нейните *социални измерения*. Смятам, че този поглед е изключително ценен. Той показва определена степен на научна зрялост, която авторката е придобила в течение на нейната научна работа и подготовка.

На следващо място бих искала да изтъкна също така основателността на всички формулирани тези и предложения за усъвършенстване на законодателството de lege ferenda. Те са надлежно обосновани и мотивирани, няма голословни твърдения. Разбира се, някой може да оспори една или друга теза или предложение de lege ferenda, но това не разколебава констатацията за тяхната обоснованост и мотивираност.

Ще посоча само *някои от конкретните научни приноси* на труда:

1/ Формулирането на дефиниция за самоосигуряващо се лице, базирана на основата на задълбочен анализ на юридическите белези на това понятие, включително и сравнителноправен анализ, и последващ философско-правен синтез на тези белези (с. 34-61). Възприемането на тази дефиниция от законодателя би помогнало да се установи обща клауза за осигуряване на всички професионално активни лица, осъществяващи независима трудова дейност, а не, както е досега, да се осигуряват само изчерпателно изброените в закона категории самоосигуряващи се лица;

2/ Формулирането на дефиниция за понятието „независима трудова дейност” на основата на задълбочен анализ на юридическите белези на това понятие (с. 53-59);

3/ Предложението *de lege ferenda* за разширяване обхвата на осигурените лица по чл. 4, ал. 9 КСО като бъде предоставена възможност за осигуряване по свой избор не само на съпрузите, сключили брак, но и на тези, които живеят заедно при условията на фактическо съжителство, както и на останалите членове на семейството, които участват при осъществяване дейността на самоосигуряващите се и не са осигурени на друго основание (с. 119-120);

4/ Предложението *de lege ferenda* за прецизирането на понятието „свободна професия“, както и за отстраняването на противоречията с международната уредба, с която Република България е обвързана (с. 121)

5/ Предложението *de lege ferenda* лицата, които упражняват дейности, за които се плаща патентен данък, но не са търговци, да бъдат обособени като самостоятелна категория самоосигуряващи се лица, за да се уеднакви понятието за „свободна професия“ между българската и европейската законодателна практика (с. 202) и др.

II. Критични бележки и препоръки:

Нямам критични бележки по същество, а само някои препоръки, които биха могли да помогнат за прецизиране и усъвършенстване на дисертационния труд.

Първо, уместно е преди увода да фигурира списък на използваните съкращения.

Второ, смятам, че би било добре в дисертационния труд да се анализира малко повече съдебна практика, доколкото, разбира се, такава е налична, тъй като анализът на съдебната практика би помогнал за по-правилното разбиране, тълкуване и прилагане на нормативната уредба.

Тези препоръки, разбира се, не биха могли да повлияят на изцяло положителната ми оценка на представения дисертационен труд.

III. Заключение:

В заключение считам, че представения дисертационен труд на докторант Жанета Христова „Социално осигуряване на самоосигуряващите се лица” е едно оригинално, сериозно и задълбочено научно изследване с множество достойнства и научни приноси, отговарящо на изискванията на закона за присъждане на образователната и научна степен „доктор”.

С оглед на гореизложеното предлагам на уважаемото научно жури да вземе решение за присъждане на Жанета Христова Петкова образователната и научна степен „доктор”.

28.03.2018 г.

град София

.....
доц. д-р Райна Койчева